

engedjék, hogy e latinizmusokkal, hellenizmusokkal való visszaélés mind jobban hódítson, uralomra jusson; hogy ez idegenszerű képzések veszélyeztessék, megrontsák, eltorzítsák a francia nyelv épületének szép-harmoniáját. Különösen az írókat, szónokokat, újságírókat figyelmezteti, hogy szokjanak le a pedánságról, nagyképűsködésről, a tudományos színezet látszatának hajlászásától, mely minduntalan latin, görög és idegen szólásokat vet tollukra, visszatartva őket attól, hogy az egyszerű eszméket egyszerűen és francziásan fejezzék ki. Főképen óvakodjanak a görög nyelv túltengésétől: maradjanak a görögösen képzett szók a tudomány mű-nyelvében — hisz ehhez századok folyamán szereztek maguknak jogot — s ha a modern műveltség új dolgait és vívmányait új szóval akarják jelölni, semmi se tartsa vissza őket attól, hogy a francia nyelv végtelen gazdag szóanyagához és termékeny képzőhehez forduljanak, melyek — úgy hiszi — csak kivételes esetekben nem elégíthetik ki az ő kényes követelményeiket.

RÓZSA GÉZA.

Déliab Miskolczon. Az Alföldnek nincs privilégiuma a délibábra, legalább a nyelvészeti délibábra. A délibábos nyelvészet, mint a szerelem, mindenütt megterem. Így termett meg Miskolczon, Kovács Lajos tanyáján a «Baróti Szabó Dávid és nyelvjavító törekvéseiről való irodalmi tanulmány» 1891-ben, a világosságot terjesztő Nyelvőr XX. esztendejében! Mutatónak elég lesz egy pár rövid idézet: «*Paráholó* eső; az *apró*-ban is egy *a* : *par* [így] tő jön elő, mely a latin *pars*-ból ered.» (XIV.) — A *-cza -cze* végű szók közül a «magyar tövűek: *mérencze* v. *mércze*, *medencze* (tő *meder*), *dercze*, *durcza* (tövíük él a *dér-dur* alakban), *lócza* (lat. *locus*), *czucza*, *récze* sat.» — «*Morvány* = összefont kalács. Ez a szó egy tővel bír a *morottvány* vagy *morottva*, álló tő főnevekkel. Mindkettőnek töve *mor*. Ennek azonban nincs értelme a magyarban, de van a *mord* szónak, mely ezek megfejtésére vezet. *Mord* ember az, a kinek arca egy állapotban van, így hajlandók vagyunk hinni, hogy ezen szók közös töve a *marad* ige. Így *morvány* kalács = *maradvány* kalács, erre mutat a nép ajkán élő szójárás: «Úgy megette, mint a morványkalácsot.» A *morzsa* szó is erre mutat. A *morott-vány* szó is ezt bizonyítja, mert az nem más, mint a folyóvizek kiöntéséből ott maradt sulymot termő mocsár (*lacus*). A szlávban is van egy *morotva* = holt szó, de ezt az a magyarból veste át és hihetőleg a *britva* vagy *beretva* hasonlatára alakította át.» (XXII. 1.)

S. Zs.